

Секція 6. Ономастичні студії

СТРУКТУРНО-ДЕРИВАЦІЙНА СПЕЦИФІКА НЕОФІЦІЙНИХ ГІППОНІМІВ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ

Алексєєва Н.М.

аспірант,

Одеський національний університет імені І.І. Мечникова

Незважаючи на свою уявну простоту, гіппоніми – це складний ономастичний розряд, який охоплює офіційні паспортні та неофіційні народні власні назви коней. Раніше нами було досліджено словотвір офіційних гіппонімів та їхню структурну організацію (Алексєєва, 2017; Aleksieieva, 2019).

У цій доповіді вважаємо за необхідне дослідити структурну типологію неофіційних гіппонімів та виокремити словотвірні моделі, що застосовуються у них.

Неофіційні назви на позначення коней характеризуються не меншою варіативністю структурних типів, ніж офіційні. Взавши за основу аналізу традиційну структурну класифікацію власних назв (Торчинський, 2008), у вибірці 500 народних гіппонімів виділяємо наступні структурні типи у порядку від більш продуктивних до менш продуктивних: **прості афіксальні гіппоніми** (*Alfie, Stinky*); **прості безафіксальні** (*Chief, Star*); **прості усічені гіппоніми**, що втрачають звуки у межах слова (зазвичай при переході назви з офіційної сфери вжитку у повсякденну) і утворюються способом апокопи: *Sol* ← *Probably Solvable*, *Ronde* ← *Rondeveau*; афарези: *Cane* ← *Hurricane*, *Tello* ← *Donatello*; синкопи: *Ilen* ← *Silent Debut*, *Timi* ← *Always the Optimist*; **складені словосполучення** (*Funny Face, Mrs Mozart*); **складні власне композити** (*Knightman, Butterball*); **редупліковані гіппоніми** (*Smelly Ellie, Pukey Lukey*); **складні афіксальні композити** (*Streetwalker, Wakerdoodles*); **складені фрази** (*What a Face, Fly Voi*); **складні скорочення** (*Cobbo, Fridge*).

Що ж до частиномовної приналежності гіппонімів, то виокремлено значну кількість іменників та прикметників. Крім того, зафіксовано два випадки вживання вигука (*Oops* та *НАНАНАН*) та лише один випадок вживання займенника (*Whatever*).

Складені гіппоніми рідко вживаються в народній гіппонімії через їх складну структуру та важкість вимови, тоді як найбільш поширеними є структурно однослівні прості гіппоніми, які стають виразниками розмовного побутового колориту. Вони легко вимовляються і швидко запам'ятовуються.

Призначення неофіційних найменувань суто практичне – підкликання коня та привернення його уваги, тому такі назви переживають процес відбору або словотвору за своїми прагматичними законами – назви мають бути зручними для вимови та милозвучними, тобто такими, на які тварина краще реагує.

Серед лексико-семантичних шляхів утворення розмовних назв виокремлюємо **онімізацію, трансонімізацію та запозичення**.

Онімізація апелює лексико-семантичної лексики є найбільш продуктивним шляхом збагачення народного гіпонімікону – абсолютна більшість власних назв коней є похідними від загальних (за винятком окремих вигаданих гіпонімів, утворених шляхом актуалізації специфічних словотвірних прийомів).

Низку гіпонімів відантропонімічного походження було утворено від типових жіночих чи чоловічих особових імен англійської мови на кшталт *Katie, Patricia, Harry, Ben, Felix*. Поширеним є використання найменш реальних людей, які є публічними особами, наприклад, *Madonna, Monroe*, а також гіпоніми відтопонімічного походження, які номіновано за стародавніми та сучасними географічними об'єктами, наприклад, *Troy* (старовинне місто, де за епосом відбулася Троянська війна), *Delphia* (скорочений варіант назви американського міста *Philadelphia*). Поодинокими є випадки використання власних назв транспортних засобів, як-от *Sienna* ← *Toyota Sienna*, напоїв, як-от *Frappuccino*; фіксуємо також декілька трансонімізованих ергонімів, наприклад, *Disney, Starbucks*.

Іншомовний вплив на творення неофіційних гіпонімів є несуттєвим – зафіксовані поодинокі запозичення з іспанської, італійської, французької та російської мов.

Розглянемо детальніше продуктивні словотвірні моделі морфологічного словотвірного типу.

Словоскладення включає такі різновиди морфологічного способу деривації, як **власне складання, афіксальне складання, редуплікацію та лексикалізацію** словосполук, словосполучень та фраз. Іноді назви, утворенні шляхом словоскладання, при більш детальному розгляді є гіпонімами комбінованого утворення, адже словоскладання може поєднуватися з різними способами словотворення: усіченням (гіпонім *Lil Bastard*), плуралізацією (гіпонім *Wakerdoodles*).

Скорочення обіймає три словотвірні процеси: **власне усічення, безсуфіксальні гіпокористики та аббревіацію**. Власне усічення представлене афарезою, синкопою та апокопою. Безсуфіксальні гіпокористики – це неофіційні скорочені назви, утворені від повного особового імені, які використовуються для звертання до особи та характеризуються відкиданням кінцевих елементів твірної лексеми без суфіксального дооформлення, наприклад, *Sam* замість *Samuel*.

Афіксація представлена суфіксальними та флексійними дериватами. Зменшено-пестливі назви побудовані за двоскладовою моделлю «гіпокористика з демінутивними суфіксами *-eu, -u, -ie*» та бувають узвичаєними для англійської мови, наприклад, гіпонім *Ellie*, утворений від офіційної назви *Redcarr Lady Ellie Rose*, або повсякденне *Bertie* від *Abetterplacetobe*, та okazional'nimi, як-от гіпонім *Nudey*, утворений від похідної офіційної назви коня *In the Nude*, гіпонім *Tilly* від офіційного – *Taliban*. Високу продуктивність виявляє словотвірний формант *-er*: *Dancer*,

Falmer. Зафіксовано також гіпоніми, утворені шляхом **плюралізації**, наприклад, *Bagels, Lips*. І все ж найбільш поширеними є суфіксальні відіменні деривати: приклади гіпонімів, утворених за допомогою афіксального словотворення демонструють напрочуд розмаїті трансформації зменшено-пестливих форм особових імен.

Ще однією поширеною моделлю є **монокореневе слово**, наприклад, гіпоніми *Diamond, Blaze*.

У цілому неофіційні гіпоніми за своєю структурою та словотвірними особливостями менш різноманітні, ніж офіційні. Більшість народних назв становлять одночленні найменування, що, на нашу думку, зумовлено їх компактністю, звучністю та легкістю для вимови та запам'ятовування. Разом з тим, неофіційний гіпонімікон все ж характеризується різноманітністю словотвірних моделей та структурних типів, низьким ступенем повторюваності, а значить, і складністю виявлення моди на імена, тобто фактичною відсутністю традиційного «репертуару» гіпонімів. Ця особливість неофіційних пропріативів порушує наявні стандарти іменування тварин у побуті, які включають відсутність фантазії в процесі номінації та одноманітність.

Список літератури:

Алексеева Н.М. Особливості функціонування офіційних гіпонімів на позначення скакових коней. Записки з ономастики. Одеса, 2017. № 20. С. 5–17.

Торчинский М.М. Структура онімного простору української мови. Хмельницький, 2008. 551 с.

Aleksieieva N.M. Word-building and motivational features of English official hipponyms. Вісник Львівського університету. Серія філологічна. 2019. № 71(1). С. 235–247